

Sjukhussjälavården

Verksamhetsberättelse 2006

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTERSKA KYRKAN I FINLAND

Sjukhussjälavården

Verksamhetsberättelse 2006

Verksamhetsidé

Kyrkans sjukhussjälavård (KS) främjar det andliga arbetet på institutioner för hälsovård samt utvecklar den själavård som utförs inom öppenvården. KS ordnar själavårds- och arbetshandledarutbildning för anställda i kyrkan, deltar i den diskussion som inom hälsovården förs om etiska frågor och själavårdsfrågor, producerar publikationer om själavård och står i kontakt med andra kyrkors själavårdare både inrikes och utomlands.

Arbetets år

Anknytningen mellan själavården och hälsovården är stark: mitt i livets bräcklighet, sjukdom och lidande frågar man efter Guds mening och söker tröst och hopp. Sjukhussjälavårdaren går som en nådens bärare bland de lidande.

”Så som Kristus bär de kristnas bördor så bär även de kristna ömsesidigt varandras bördor”, sade professor Tuomo Mannermaa i Uleåborg till sjukhusprästerna. Han fortsatte: ”En kristen ger sin medmänniska det ”goda” det vill säga de gåvor han eller hon fått av Gud och tar på sig det som är medmänniskans ”onda” det vill säga svagheten, bristerna, synden och helvetet.”

Frågorna om vård och omsorg för åldringar är fortfarande aktuella. Professor Sirkka-Liisa Kivelä betonade i sin för social- och hälsovårdsministeriet gjorda utredning, som blev färdig på våren, också äldre människors rätt till andlig vård och själavård. Gamla människors ensamhet blir ofta icke sedd därför att de inte alltid har en förespråkare. Särskilt genom Helsingfors-Missions arbete har man vaknat till insikt om det stora antalet självmord bland åldringar.

Förändringarna i kommunstrukturen inverkar på kyrkan och dess församlingar. Under de kommande åren torde man vara tvungen att söka nya lösningar i organiseringen av själavården. Ett gott exempel finns i Tammerfors där vårdhemmet i Birkaland köper sjukhusprästtjänster av Tammerfors kyrkliga samfällighet.

Efterdyningarna efter tsunamin känns fortfarande, två år efter flodvågen. Både inom samhälle och kyrka har det setts som viktigt att beredskapen för kriser och storolyckor uppdateras. Den andliga vården och själavården hör till detta: vid sidan av hjälp till offer och deras anhöriga måste man komma ihåg stödet till alla som deltar i hjälparbetet. De kyrkligt anställdas yrkeskunskap värdesätts i krisarbete och eftervården vid olyckor.

Behovet av och resurserna för själavårdsutbildningen har granskats på grund av att utbildarna byts. De professionella och frivilliga själavårdarnas funktion i kyrkan har diskuterats vid gemensamma överläggningar. Det är viktigt att betona själavårdarens ansvar och diskretion i arbetet.

Förvaltningen

Direktionen

Ordförande för Direktionen för kyrkans sjukhussjälavård är överläkare Kati Myllymäki (S:t Michel) och vice ordförande teol.dr Stefan Djupsjöbacka (Sibbo). Övriga medlemmar: professor Heikki Kotila (Helsingfors), ledande sjukhuspastorn Ilkka Käki (Kouvola), barnpsykiatern Merja-Maaria Turunen (Helsingfors) och förvaltningsöverläkare Liisa-Maria Voipio-Pulkki (Helsingfors) samt ersättarna översköterskan Hanna Aschan (Helsingfors) och sjukhuspastor Annamaija Mattila (Uleåborg). Direktion höll två sammanträden.

Byrån och de anställda

Sjukhussjälavårdsenheten hör till Kyrkostyrelsens verksamhetsavdelning och finns i kyrkans hus del C, Hamngatan 11, 00160 Helsingfors. I samband med byrån finns ett fackhandbibliotek för sjukhussjälavården som är en del av Kyrkostyrelsens bibliotek. Prosten Kirsti Aalto är direktor för sjukhussjälavården (1991 –), prosten Sirkku Eho är utbildningssekreterare (2003 –) och merkonomen Minna Latsa är byråsekreterare (1999 – 1.11.2006).

Minna Latsa övergick i november till att bli byråsekreterare vid Kyrkans gudstjänstliv och musik, KGM. Hon arbetade som sjukhussjälavårdens byråsekreterare i sju år. Vid avskedsfesten tackades hon för den utmärkta, mångsidiga arbetsinsats med vilken hon tjänat byrån, sjukhussjälavårdarna och hälsovårdsfältet.

Arbetsgruppen Sjukhusens rum för stillhet

Arbetsgruppen Sjukhusens rum för stillhet som tillsatts av Direktionen för kyrkans sjukhussjälavård avslutade sitt arbete på våren. Gruppen färdigställde informationspärmen för sjukhusens kapell. För bönestunder utarbetade gruppen formulären *Rukoushetki sairaan luona*, *Rukoushetki kuolevan luona* och *Saattohartaus*. De trycktes också på svenska: *Förbön för sjuka*, *Förbön för döende*, *Sorgeandakt*.

Ordförande för gruppen var utbildningssekreteraren Sirkku Eho, medlemmar specialsjukskötaren Kaija Sailo, specialläkaren Päivi Salminen, sjukhuspastorn Solveig Slotte, förvaltningsöverläkaren Liisa-Maria Voipio-Pulkki och Minna Latsa sekreterare.

Arbetsgruppen Undervisningen i själavård inom hälsovården

Direktionen för kyrkans sjukhussjälavård tillsatte en arbetsgrupp med uppgift att bereda läromedel för undervisning i själavård vid hälsovårdens läroanstalter. Arbetsgruppens medlemmar: sjukhuspastor Matti Aho, överlärare Raili Gothóni, projektsekreterare Marjaana Hanhiova, läroanstaltspastor Margit Peltovirta. Som sakkunnig kallades undervisningsrådet Aira Rajamäki. Ordförande för arbetsgruppen är KS:s direktor Kirsti Aalto, med KS:s byråsekreterare som sekreterare. Arbetsgruppen fortsätter arbetet år 2007.

Utövad sjukhussjälavård

Tjänster och befattningar inom sjukhussjälavården

År 2006 inrättades i Tammerfors en ny tjänst som sjukhuspastor. Vid utgången av berättelseåret fanns 120 tjänster som sjukhussjälavårdare i huvudsyssla och 17 på deltid. Några församlingspastorer och kaplaner använder ca hälften av sin arbetstid för sjukhussjälavård. Av tjänsteinnehavarna i huvudsyssla är 116 präster och 4 lektorer. Antalet kvinnor är större än antalet män: 70 är kvinnor, 50 är män. På grund av deltidspensionsarrangemang är antalet anställda fortfarande högre än antalet tjänster då två anställda ofta sköter samma tjänst. Drygt hälften av sjukhussjälavårdarna har kyrkans arbetshandledarutbildning.

Sjukhussjälavårdare som varit länge i arbetet har gått i pension, bl.a. sjukhuspastorn, teol.dr Simo Ylikarjula i Helsingfors, sjukhuslektor Raijaleena Vapaavuori i Kuopio och sjukhuspastor Kaarina Kumpula i Jyväskylä. Vid rådplägningsdagarna hälsades fyra nya sjukhuspräster som inträtt i tjänst välkomna i arbetsgemenskapen.

Statistiken över sjukhussjälavårdsarbetet

Verksamhetsstatistiken över sjukhussjälavården insamlades i november. Blanketten återsändes av 106 personer dvs. 88 % av sjukhussjälavårdarna i heltidstjänst. Vid svarstidpunkten var fem sjukhuspräster sjuklediga.

Det själavårdande samtalet är fortfarande sjukhusprästens viktigaste arbetsredskap. Sjukhusprästen använder hälften av sin arbetstid för personliga själavårdssamtal. Antalet diskussioner har minskat något varje år; detta tor-

de förklaras av att uppgifternas mångfald år för år blivit mera omfattande. Antalet andliga sammankomster har hållit sig vid ca 11 %. Under november hölls över 1 200 gudstjänster, andakter, gemensamma och enskilda nattvarder. Ofta deltar även patientens anhöriga i de enskilda nattvarderna. De flesta nattvarderna hålls under advent, stilla veckan och före allhelgonadagen.

Mängden arbetstid som används för själavård inom öppenvården har ökat. Den utgjorde nu 13,6 % av arbetstiden. Över hälften av dem som svarade gör hembesök och uppvaktningar. Grupper inom öppenvården, konsultationer och deltagande i verksamheten Henkinen Huolto (HeHu) (psykosocialt stöd) är vanliga själavårdsuppgifter inom öppenvården.

Av de kyrkliga förrättningarna är sorgeandakter, jordfästningar och dop centrala i sjukhusprästens arbete. I november hölls 195 sorgeandakter, flera än någonsin tidigare. I sitt arbete använde 28 sjukhuspräster bikt, medan 10 sjukhuspräster använde smörjelse med olja.

Musiken är ett viktigt redskap inom själavården. Musikens betydelse för patienter i livets slutskede har begrundats vid utbildningsdagar, musik till sjukhus -verksamheten har fortsatt vid sjukhusen i Helsingfors. Olika sångstunder och kyrkokörsbesök berikar själavårdsarbetet.

Sjukhusprästen är också vårdpersonalens själavårdare. Några sjukhuspräster har ordnat tysta retreatar för anställda vid sitt sjukhus och vid sjukvårdsdistriktet. De har upplevts som betydelsefulla med tanke på välbefinnandet i arbetet och den andliga vården.

En av dem som svarade definierar sig som "cancerpoliklinikens egen präst". Denna präst fungerar också som fadder för cancerföreningens stödpersoner. Att stödja cancerpatienterna är en viktig del av sjukhussjälavården. Den genomförs ofta inom öppenvården, ofta i grupper.

Av dem som svarade hörde 14 sjukhuspräster till den etiska kommittén vid sitt sjukhus. Olika utbildnings- och sakkunniguppgifter tog ca tio procent av sjukhusprästernas arbetstid. Personalen inom hälsovården inbjuder sjukhuspräster att utbilda i frågor som gäller vården i livets slutskede, vården av dementa åldringar och frågor om döden.

Utbildningen

Matti-Pekka Virtaniemi, utbildaren i själavård och arbetshandledning vid Kyrkans utbildningscentral gick i pension sommaren 2006. Hans insats som utbildare i själavård för kyrkans anställda är exceptionellt betydelsefull: över en tid på trettio år har han genomfört och utvecklat utbildningskurser, bibliodramautbildning och verksamhetsmetoder i utbildningen inom själavård och arbetshandledning. En arbetsgrupp till vilken Matti-Pekka Virtaniemi hörde, avfattade på våren en omfattande promemoria om resurserna och utvecklingen av utbildningen i själavård. Denna promemoria för starkt fram det stora behovet av själavårdsutbildning för kyrkligt anställda inom olika arbetsområden.

Utbildningen i själavård är en lång tillväxtprocess som föregås av ett lämplighetstest. Lämplighetstestet bedömer examinandens personliga beredskap att verka som själavårdare samt personens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.

Specialutbildningen för sjukhussjälavårdare

Det viktiga målet med specialutbildning är att stärka den kyrkliga identiteten hos själavårdare som arbetar i själavårdsuppgifter. Denna förväntan är klar inom hälsovården: patienter, anhöriga och personal förväntar sig en präst som uppfyller deras andliga behov.

Specialutbildningen för sjukhussjälavårdare pågår i två och ett halvt år. Den genomförs i samarbete mellan Kyrkans utbildningscentral, Sjukhussjälavården och Enheten för familjefrågor samt Diakoni och samhällsarbete. Till utbildningen kallas de präster som utsetts till en tjänst som sjukhussjälavårdare eller som använder hälften av sin arbetstid för sjukhussjälavårdsarbete. Ett lämplighetstest föregår utbildningen och hör till tjänstetillsättningsprocessen. Slutförd motsvarar utbildningen tjugo studieveckor.

Utbildningen består av fyra delområden:

1. ett tvåveckors kliniskt avsnitt i handlett sjukhusarbete i början och slutet av utbildningen
2. fyra gemensamma seminarier i vilka förutom sjukhuspräster deltar familjerådgivare, präster inom omsorgsarbetet samt fängelsesjälavårdare

3. intervallarbete: arbetshandledning, identitetsgrupp, litteraturstudier och utarbetande av en skriftlig kursuppsats
4. arbete som själavårdare i egen tjänst.

Specialutbildningen för sjukhussjälavårdare som började år 2004 fortsatte i mars med det fjärde gemensamma seminariet tillsammans med familjerådgivare och fängelsesjälavårdare. I gruppen som utbildades ingick 24 personer: sju i avdelningen för sjukhussjälavård, tio i familjerådgivarnas och sju i fängelsesjälavårdarnas. Det avslutande kliniskt fördjupande avsnittet genomfördes i oktober vid Hesperia, Stengårds och Tölö sjukhus. I detta avsnitt deltog tolv stycken som fick utbildning, av dem en pastor som utsetts av Finlands fria kristna råd. Intyg över slutförd utbildning tilldelades 11 personer. Utbildningen avslutades med en mäsas i Tölö kyrka och betygsutdelning vid Stengårds sjukhus.

Specialutbildningen för sjukhussjälavårdare som började år 2005 fortsatte med ett tillsammans med familjerådgivarna hållet seminarium i augusti. I gruppen ingår sammanlagt 21 personer som skall få utbildning. Av dem är sju sjukhuspräster, nio familjerådgivare och fyra omsorgspräster samt en pastor som är utsedd av Finlands fria kristna råd. Denna kurs avslutas år 2008.

Själavårdsutbildningen i stiftet

Den gemensamma själavårdsutbildningen för Helsingfors och Esbo stift som började år 2005 fortsatte i januari med ett kliniskt avsnitt på två veckor vid Hesperia, Stengårds och Mejlans sjukhus. Slutseminariet inom den tvååriga utbildningen för diakoniarbetare och präster hölls i augusti i Träskända. Alla 12 personer som varit med om utbildningen, fyra präster, en lektor och sju diakoniarbetare fick sitt intyg.

Deltagarnas motivation var hög under hela utbildningen. De upplevde att de hade fått nytt yrkesmässigt mod och medel även för välbefinnandet i arbetet. Några sökte sig till nya arbetsuppgifter redan under utbildningstiden.

Det två veckor långa kliniska avsnitt som hör till utbildningen avlades i januari av 12 teologie studerande och studerande vid Diak. Teologie studerandena genomförde själavårdspraktiken vid Gustavsgård, studerandena vid Diak vid Stengårds sjukhus. Slutförandet av detta avsnitt ger studerandena vid Diak fyra studiepoäng för studier som ger behörighet till sjukskötarexamen (yhs) och till diakonitjänst.

Handledarutbildningen

På grund av att en generationsväxling sker bland kyrkans arbetshandledare är behovet av nya arbetshandledare stort i alla stift. Under berättelseåret blev 40 nya arbetshandledare från de två kurserna i arbetshandledning för församlingsarbete. Arbetshandledarutbildning för församlingsarbete som genomförs i Mellanfinland avslutas på våren år 2007.

Varje år söker sig några anställda i kyrkan sig till handledarutbildningen vid universitetens fortbildningscentraler. De kan senare, på sätt som särskilt avtalats, göra sig behöriga som arbetshandledare inom kyrkan. Till den arbetsgrupp som bedömer kyrkans arbetshandledares behörighet hör direktor för sjukhussjälavården Kirsti Aalto, direktorn för familjefrågor Martti Esko och stiftsdekanen Paavo Haapakoski.

En sjukhuspräst som slutfört arbetshandledarutbildningen kan verka som arbetshandledare såväl för kyrkans anställda som för personalen inom hälsovården. En slutförd arbetshandledarutbildning motsvarar trettio studieveckor.

Den arbetshandledarutbildning för själavård som började år 2005 fortsatte med avsnitt som hölls i april och i november. I utbildningen deltar 18 personer: nio sjukhuspräster, två familjerådgivare, en fängelsepräst och sex församlingspräster. Utbildare var teol.lic. Matti-Pekka Virtaniemi, ped.mag. Liisa Valve-Mäntylä samt utbildningssekreterare Sirkku Eho. Under denna kurs har man särskilt studerat arbetshandledningens funktionella metoder. Utbildningen avslutas år 2007.

Tillämpande studier i sjukhussjälavård för teologie studerande

Teologie studerande kan avlägga ett avsnitt som motsvarar 15 studiepoäng (enligt de gamla kraven tio studieveckor) i tillämpade studier i sjukhussjälavård. De studerande väljs på basis av lämplighetstest. Nio studerande vid teologiska fakulteten vid Helsingfors universitet avlade de tillämpade studierna under erfarna sjukhusprästers handledning på olika håll i Finland. De studerande skrev ett omfattande slutarbete om praktiken i vilket de utvärderade vad de lärt sig. De fick på hösten intyg över utförd praktik.

Många av dem som slutfört praktiken konstaterar att denna praktik bör ingå i alla blivande prästers utbildning. Praktiken ger möjlighet att se de olika sidorna av sjukhusprästens arbete och bedöma de egna färdigheterna att verka i detta arbete efter examen.

Även teologiska fakulteten vid Åbo Akademi genomför tillämpade studier i sjukhussjälavård. Vid Joensuu universitet finns planer på att börja motsvarande tillämpade studier.

Samarbete

Ekumeniska rådet i Finland ordnade i mars seminariet *Sjukdom och ångest – den kristna trons möjlighet och löfte*. I seminariet deltog 80 personer, av dem var 15 sjukhussjälavårdare. Seminariet bestod av inledningar, kommentarer och gemensamma diskussioner. Medlemmen av direktionen för sjukhussjälavård, Liisa-Maria Voipio-Pulkki hör till Ekumeniska rådets i Finland sektion för etiska frågor och var sålunda en av arrangörerna. Kirsti Aalto hade som deltagare i panelen ett inlägg i vilket hon hänvisade till Jesu konfronterande sätt att diskutera. Vid detta ekumeniska seminarium accentuerades behovet av själavård i hälsovården.

Centret för hälsofrämjande belönade de bästa hälsomaterialen år 2006. Hedersomnämmande fick Sylva ry:s bok *Lapseni on kuollut – jäi jälkeen kappuu, jäi sanaton suru (Mitt barn är dött – kvar finns saknaden, ordlös sorg)*. Utbildningssekreterare Sirkku Eho var en av bokens författare.

Hus:s barncancerpatienters föräldrar och vänner rf ordnade i slutet av januari ett veckoslut för familjer som förlorat sitt barn. Sju familjer deltog. Som utbildare vid veckoslutet som hölls på Kuortti gård i Pertunmaa fungerade sjukhussjälavårdens utbildningssekreterare Sirkku Eho.

Specielseminarier

I april hölls i Östermyra de riksomfattande dagarna för vård i livets slutskede. Utbildningssekreterare Sirkku Eho höll under dagarna en workshop i vilken behandlades prästens och vårdarens samarbete för att stödja en döende patient och dennas familj.

I Rovaniemi hölls i oktober seminariet Barnets sorg. I seminariet deltog församlingsanställda, lärare och daghemspersonal samt hälsovårdsstuderande, sammanlagt ca 90 personer. Utbildare var Sirkku Eho.

Ett seminarium om själavårdarens kompetens och de frivilliga själavårdarnas verksamhet som hölls i Kyrkans hus samlade i maj dryga 20 deltagare. Representanter för grupper som meddelar själavårdsutbildning deltog. På basis av diskussionerna ansågs det vara viktigt att själavårdarnas verksamhet och kunnande är kvalificerat och yrkesmässigt.

Etik inom hälsovården

Sjukhussjälavårdens utbildningssekreterare Sirkku Eho har varit medlem av Riksomfattande etiska delegationen inom hälso- och sjukvården alltsedan den bildades år 1998. Hennes andra period gick ut hösten 2006. För den nya fyraårsperioden valdes efter henne prosten, sjukhusprästen Paavo Juvonen från Joensuu. Till ordförande för Etene valdes efter biträdande stadsdirektör Paula Kokkonen pol.dr Markku Lehto för perioden 2006 – 2010.

Etene är ett sakkunnigorgan för etiska frågor inom hälsovården; tar initiativ till samhällelig diskussion, samlar in och sprider kunskap. Under sin andra period följde Etene särskilt nära prioriteringarna inom hälsovården, utvecklandet av det nationella hälsoprojektet samt förbättringen av patienternas tillgång till vård i Finland. Särskild uppmärksamhet har fästs vid hur psykiatriska patienter och patienter med multiproblem skall beredas vård.

Av inläggen under Etenes sommarseminarium sammanställdes en publikation om prioriteringar, *Kuka tai mikä määrittelee tarpeen terveydenhoidossa (Vem eller vad definierar behoven inom hälsovården)*. Vid slutet av den andra perioden utkom också en periodisk tidskrift i vilken Etenes medlemmar skrev sina tankar och åsikter. På våren 2006 ordnade Etene ett etikevenemang för skolungdomar. Sirkku Eho deltog i genomförandet.

Europeiska kyrkornas konferens (CEC) kommissions Kyrkan och samhället bioetiska arbetsgrupp har hållit två sammanträden i Strasbourg. Till arbetsgruppen hör 12 medlemmar som representerar olika länder i Europa och medlemskyrkorna i CEC. Direktorn för Sjukhussjälavården Kirsti Aalto är medlem i arbetsgruppen.

Arbetsgruppen har berett en promemoria som behandlar åldrande och förlängning av livet samt förbättrande av människan och människokloning. Sedan år 1997 innehar CEC ställning som observatör i Europeiska rådets bioetiska kommitté.

Yrkesmässiga samlingar

Rådplägningsdagar

Sjukhussjälavårdens årliga rådplägningsdagar hölls i augusti i Uleåborgs stift. Programmet genomfördes dels i Uleåborg, dels i Brahestad. Temat för dagarna *Toivon ja armon kanssakulkijoina (Hoppets och nådens medvandrare)* samlade ca 90 sjukhussjälavårdare från olika håll i Finland, samt en inbjuden gäst från Sverige.

Biskop Samuel Salmi hälsade sjukhussjälavårdarna välkommen till sitt stift och predikade vid mässan i Uleåborgs domkyrka vilken inledde rådplägningsdagarna. Professor Tuomo Mannermaa höll dagarnas huvudföreläsning kring temat *Guds kärlek*. Stödjande sig på reformatorn Luther begrundade han den för människan smärtsamma frågan varför Gud som älskar tillåter olycka, sjukdom, död. "Varför svarar du inte, existerar du överhuvudtaget?" frågar människan. Enligt Mannermaa är erfarenheten av godhet, av att det goda existerar, det enda som kan sprida ljus i denna förmörkelse.

Författaren Eila Kostamo talade över temat *Kanssakulkija (Medvandrare)*. I sin år 2005 utgivna bok med samma namn berättar Kostamo om sjukhusprästen Alpo, en yrkesmänniska i att vara medvandrare. Enligt Kostamo kan även en appellerande roman fungera som medmänniska, som öppnar ögonen, hjälper till att korrigera riktningen och vägleda framåt.

Österbotten-projektets projektledare Matti Kaivosoja höll ett inspirerande och informerande föredrag om utvecklandet av mentalvårdsarbetet och missbrukarvården. Han utmanade sjukhusprästerna till samarbete där var utslagning och mentala problem gör att människan blir lämnad ensam, utstött.

I nio temagrupper behandlades fackliga frågor i sjukhusprästens arbete, så som ledarskap, tystnadsplikt, att uthärda osäkerhet och hjälplöshet samt ensamheten i arbetet. Självården vid katastrofer behandlades ur förvaltningens synvinkel. Sjukhuspastorn Juha Kyllönen ledde en miniretreat i domkyrkans krypta. Det största deltagarantalet hade temagruppen som behandlade kroppsligheten.

Den andra rådplägningsdagens kväll tillbringades i Brahestad. Stämmingsfulla gamla Brahestad visade sin skönhet i den varma augustikvällen då vi besökte Brahestads museum och Antero Fors konstnärshem. Till slut fick vi lyssna på kvällsmusik i Brahestads kyrka. Kyrkans altartavla, Spirande hopp, är målad av Eero Järnefelt.

Sjukhusteologerna rf:s överläggningar

Sjukhusteologerna rf:s överläggningar hölls i februari i Helsingfors. Temat för dagarna var *Minkä tähden? (Varför?)*. I sin inledning begrundade professor Esko Valtaoja ur en astronoms synvinkel frågan varför vi dör. Mässan under dagarna firades i Missionskyrkan. I dagarna och föreningens årsmöte deltog ca 60 föreningsmedlemmar. Under dagarna diskuterades sjukhusprästernas beredskapstjänstgöring och jouransvar. Man diskuterade hur viktigt det är att man på sjukhuset vet hur man når en präst i brådskande situationer även nattetid.

Sjukhuspastor Ulla Ullgren från Helsingfors valdes vid årsmötet till förenings ordförande åren 2006 – 2007.

Sjukhussjälavårdens ledande tjänsteinnehavares konferens

I oktober hölls i Kyrkans hus en konferens för de ledande tjänsteinnehavarna inom sjukhussjälavården. Antalet deltagare var 28. Vid mötet uppdaterades frågor gällande sjukhussjälavården. Pärmen som sammanställts för sjukhusens stilla rum presenterades. En viktig del av den är formulären för andaktsstunder. Utgående från psykolog Lasse Nurmis inledning diskuterades tillvägagångssätt för att sköta det egna välbefinnandet i arbetet. Man försökte finna redskap för att svara på äldre människors andliga behov. Musik, kända psalmer och andliga sånger framstod som viktiga redskap.

Arbetshandledarnas rådplägningsdagar

Kyrkans arbetshandledares rådplägningsdagar hölls i maj i Uleåborg. Temat för dagarna var *Ajatella – olen olemassa (Tänka sig – jag finns till)*. I team behandlades att tala och att tiga samt självtillitens lås och nycklar. I dagarna deltog drygt 90 arbetshandledare varav 20 var sjukhusteologer. Arbetshandledarna konstaterade att deras främsta uppgift är att stödja de handleddas fackliga och personliga förkovran.

Arbetsformens fest i Jämsä

Sjukhussjälavårdsarbetet i Jämsätrakten firade 30-årsjubileum i mars. För hälsovårdspersonalen hölls utbildningsdagar med temat *...jotta ihminen tulisi hoidetuksi... (... på det att människan skall få vård...)*. Utbildare var författaren, läkare Helinä Siikala. Kirsti Aalto predikade vid mässan i Jämsä kyrka. En Lucia-kör som bestod av anställda vid sjukhuset sjöng vid mässan och festen därefter.

De frivilliga skötarnas inom terminalvården 20-årsfest

I november hade det gått 20 år sedan utbildningen för frivilliga som arbetar vid terminalvård avslutades. Utbildningen genomfördes år 1986 av Kyrkans central för sjukhussjälavård, Kyrkans central för diakoni, Finlands Röda Kors, Syöpäpötilaat – Cancerpatienterna rf och Landsbygdens bildningsförbund. En del av dem som utbildades verkar fortfarande som frivilliga vid Terhohemmet i Helsingfors. I festen som hölls i Kyrkans hus deltog 13 personer. I diskussionerna evaluerades utvecklingen av och behovet av vård i livets slutskede i Finland.

Kyrkostyrelsens julfest

Enheten för sjukhussjälavården och Kyrkostyrelsens pensionsbyrå svarade för Kyrkostyrelsens julfest. Efter mässan som hölls i Helsingfors domkyrka samlades man i festsalen i Kyrkans hus dit Finlands Lucia med följe kom för att med sång framföra en hälsning. Festen fortsatte med julmåltid och huvudfest. Kanslichefen Risto Junttila gratulerade dem som under årtionden varit i tjänst hos Kyrkostyrelsen samt dem som republikens president beviljat hederstecken. Sjukhussjälavårdens utbildare Sirkku Eho fick Ridartecknet av Finlands Vita Ros.

Mässor och utställningar

Kyrkostyrelsens avdelning vann i maj vid Stakes (Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården) evenemang Terve Sos 2006 i Tammerfors 1 pris i tävlingen Bästa mässavdelning. Mässan besöktes under två dagar av över 6 000 personer. Anställda vid Kyrkostyrelsen och Tammerfors kyrkliga samfällighet var jourhavande vid avdelningen. Dessutom hade en mässpräst jour på mässområdet. Förbönsönskningarna som lämnats till avdelningen lästes upp vid Tomasmässan som hölls i Tammerfors på Kristi himmelfärdsdag. Temat för kyrkans avdelning var *Että teillä olisi elämä (Så att ni skulle ha liv)*. Altarbild var Hugo Simbergs målning från Tammerfors domkyrka som visar en pojke som bär en rosengirland.

Mentalvårdsmässan hölls i Gamla Hamnen i Helsingfors i slutet av november. Tema för evenemanget var *Yksin kaiken keskellä (Ensam mitt i det hela)*. På avdelningen visades det mentalvårdsarbete som kyrkan gör. Ämnena för kyrkans informationsinslag var *Kuka kuuntelisi minua? (Vem skulle höra mig?)* och *Viivy vielä hetki! (Stanna ännu en stund!)*

Samarbete mellan poliser och präster

Naturkatastrofen i Sydostasien förde präster och poliser in i samarbete som fortsatte också efter att hemsändningarna av de avlidna slutförts i januari. Kyrkostyrelsen ordnade i maj ett endagsseminarium till vilket inbjöds poliser och präster som deltagit i tsunamiarbetet. Vid seminariet föddes tanken att samla den erfarenhet man fått i arbetet i en publikation för utbildningen av anställda i kyrkan och poliser. Kirsti Aalto samt kriminalöverkonstaplarna Jorma Hautala och Niko Rantsi utsågs till redaktionen.

Publikationen *Poliisit ja papit tsunamityössä (Poliser och präster i tsunamiarbetet)* trycktes i oktober. Skribenterna består av poliser och präster som var med om att identifiera offren för tsunamin och att följa dem i Thailand samt ta emot dem i Finland. I publikationen beskrivs det arbete som gjordes för de skadade, de avlidna och deras anhöriga. Dessutom betonas vik-

ten av stöd och uppmuntran till dem som deltagit i hjälparbetet. Inrikesministeriet ordnade i december en riksomfattande fest till vilken inbjudits över tvåhundra personer som deltagit i tsunamiarbetet. Kirsti Aalto och Sirkku Eho deltog i festen som Kyrkostyrelsens representanter.

Tidskrift för själavård

Sielunhoidon Aikakauskirja nr 19 (Tidskrift för själavård) utkom i november. Den är ett hoppets temanummer i vilken den första delen av artiklarna bygger en båge från hoppets vyer till himmelslängtan. Depression, själslig och kroppslig sjukdom talar i många artiklar. Barnlösheten behandlas i en artikel där de egna känslorna hos sådana som lider av barnlöshetens smärta finns med.

Den andra delen består av docent Kari Latvus undersökning *Jumala kriisissä (Gud i kris)*. Han behandlar mediernas sätt att tala om Gud efter att naturkatastrofen i Sydostasien hade skett.

Utländska kontakter

Europeiska sjukhussjälavårdsnätverket ENHCC

www.eurochaplains.org

Europeiska sjukhussjälavårdsnätverket är ett ekumeniskt samfund som består av religiösa grupper, kyrkor och organisationer som utövar själavårdsarbete på sjukhus och inom annan hälsovård. Nätverkets nionde konsultation hölls i maj i Lissabon i Portugal. I konferensen deltog 55 representanter för sjukhussjälavård från 25 europeiska länder. Kirsti Aalto är medlem av arbetsutskottet som representant för sjukhussjälavården i kyrkan i Finland. Tema för konsultationen var *Genom att bygga broar – för att hoppet skall växa*.

Deltagarna i konsultationen avfattade ett ställningstagande som gällde den palliativa vården. I det rekommenderas att aktörerna inom hälsovården och de som svarar för själavården tryggar tillgången till själavård i den

palliativa vården genom att placera behöriga själavårdare i multiprofessionella team och genom att utveckla sjukhussjälavårdens standard.

Europeiska själavårdsrådet ECPC

www.ecpcc.info

Den elfte Europeiska konferensen för själavård hålls i Belgien sommaren 2009. Europeiska själavårdsrådets dvs. ECPC:s (European Council for Pastoral Care and Counselling) arbetsutskott höll i september ett möte i Aten vid vilken det började planera denna konferens som skall hållas i Leuven i Belgien. Den genomförs i samarbete med universitetet i Leuven. Man beslöt att vid konferensen behandla själavårdens framtid i Europa.

Fader Adamantios Avgoustidis från Grekland är ordförande för Europeiska själavårdsrådet. Kirsti Aalto är medlem av rådets arbetsutskott.

Vid Frankrikes protestantiska sjukhussjälavårdares konferens i april i Strasbourg höll Kirsti Aalto ett föredrag om den finländska sjukhussjälavården.

Nordeuropeiska pastoralpsykologiska seminariet

Nordeuropeiska pastoralpsykologiska seminariet hölls i januari i Sankelmarks akademi i Tyskland nära Flensburg. Temat för konferensen var *Då försvaret blir ett hinder*. Bakgrunden var Första Samuelsbokens 17 kapitel, verserna 38–40. Seminariet hade 65 deltagare, av dem fyra finländare. Detta var det 35 nordeuropeiska pastoralpsykologiska seminariet.